

Universitatea de Științele Vieții “Regele Mihai I” din Timișoara

Facultatea de Agricultură

Ec. GĂINĂ CRISTIAN ILIUȚĂ

TEZĂ DE DOCTORAT

Rezumat

Contribuții în calculul indicatorilor de performanță
al noului PAC 2021-2027

Conducător Științific

Prof. Dr. Ing. Habil. FLORINEL IMBREA

Timișoara
2023

PNS se dorește un program motivat de speranța dezvoltării multisectoriale agricole din România, a determinării factorilor implicați din perspectiva mecanismelor de funcționare a relațiilor socioeconomice în definirea scopului final: realizarea unui standard securitate alimentară, siguranța existenței alimentelor, preț decent, și nu în ultimul rând o bunăstare a tuturor celor care sunt în domeniul agricol, de la producători, procesatori, activități conexe, până la furnizorii lor de inputuri.

Cum un program are nevoie de câteva elemente definitorii, în momentul de față îl reprezintă negocierea, PNS-ul fiind în formula de formare a politicilor ce generează o amplă dezbateră.

Putem asimila PNS-ul ca un motor generând energia dezvoltării prin educație, acces la inovare care este fundamental necesară, iar progresul, tehnologia, ca elemente ale cunoașterii sunt rețeta adaptării, prognoza ce ne îndrumă decizia de a utiliza în mod eficient, sustenabil, un model inteligent evolutiv și adaptabil la obiectivele susținute prin alocările din PNS.

În perspectiva finanțatorului întregul mecanismul de selecție ar trebui să plece de la o simplă întrebare: *de ce as finanța acest proiect în schimbul altui proiect?* Spus simplu asta este până la urmă modul în care trebuie să înțelegem diferența de valoare, data de obiectivele pe care ni le propunem și mai ales le urmărim.

Economistii utilizează în acest mecanism decizional un instrument care se numește calculul Ratei marginale de substituție, rata ce arată că decizia este una corectă dacă rata este mai mare unitar în alegerea unui proiect dintre cele două.

În analiză am în vedere informațiile curente și publice ale sectorului cuprinse în analiza SWOT al Programului Național Strategic și Analiza nevoilor și Strategia intervenției așa cum au reieșit din dezbaterile și grupurile de lucru în decursul întregului an 2022.

Orice analiză pleacă de la informațiile pe care le supune evaluării.

SWOT-ul PNS 2021-2027 pe care se fundamentează identificarea nevoilor are la bază indicatori comuni de context și indicatori adționali.

Valoarea adăugată netă de la nivelul unei ferme exprimate în : AWU. Pentru sectoare de activitate agricolă valoarea adăugată este peste medie pentru fermele de cereale-semințe oleaginoase-proteice (CSOP) și alte culturi de câmp și granivore. Situația este generată de structura exploatațiilor.

Noul PNS trebuie să aibă în acest sens SO ca bază minimală de pornire în decizia de finanțare, prin care acest standard să fie unul multiplicator în baza investiției, prin crearea de valoare adăugată pe lanțul de produs. După cum bine se știe, produsul agricol înseamnă practic materia primă necesară industriei alimentare, în afara de consumul direct, dacă acesta este posibil.

Natural, fundamentele și principiile utilizării instrumentelor financiare pornesc de la definirea scopului în sine ca indicator de măsură, caruia să îi fie atașat un indicator de performanță calculat plecând și de la contribuția privată a beneficiarului, pe specificul unor proiecte urmărind finalitate în performanță economică pe criterii ce stimulează utilizarea măsurilor de finanțare ca deziderat îmbunătățirea performanțelor agricole.

Dacă tânărul fermier, în calitate de solicitant al sprijinului, dorește să se instaleze într-o societate comercială, în acel caz trebuie să dețină controlul efectiv ca proprietar al pachetului majoritar al părților sociale împreună cu calitatea de administrator unic al societății solicitante, fiind, de asemenea și titular de competențele și calificările profesionale în raport cu proiectul.

Cum va oferi calea către performanță printr-un tip de proiect cuprins între 40.000 – 70.000 euro?

În comportamentul investițional actual, fără nici o îmbunătățire a conceptului de valoare comercială, alocarea va urmări probabil o achiziție de teren într-o marjă de câteva hectare, 4-5 pentru creșterea exploatației iar diferența va fi utilizată pentru utilajele de bază : tractor și câteva utilaje agricole de bază.

Modelul de proiect generat duce la un potențial risc prin prisma faptului că majoritatea acestor ferme nu sunt sustenabile pe termen mediu, dar și că nu pot fi implicate la nivel de cooperare către tehnologii inovative, ele fiind practic capitalizate cu echipamente slab performante, uzura morală, neadaptabile tehnologiilor moderne.

Valoarea de patrimoniu rezultată este redusă prin valoarea performanțelor, intenția de achiziție merge către echipamente relativ ieftine cu performanțe reduse la care contribuie și costuri mari de neutilizare, practic constrânse la utilizare doar pentru suprafețe mici, nearmonizate cu capacitatea normală a muncii.

PNDR 2014-2020 ne oferă informații cu privire la quantumul beneficiarilor eligibili pe Pilonul II de Investiții și proiecte de dezvoltare, numărul este semnificativ mai mic față de cei înregistrați pe Pilonul I privind Plățile Directe, ceea ce arată că bugetul de care România a beneficiat în această perioadă a susținut doar 9% din numărul acestora, în condițiile în care nevoia de subvenții pentru investiții a fost și de 10 ori mai solicitată decât capacitatea de finanțare.

Potențialii beneficiari ai măsurilor sunt practic integrații instrumentelor de capitalului tip finanțare. Ce înseamnă asta ? Înseamnă că beneficiarul subvenției prin mecanismul de finanțare, la nivel de performanțe și sustenabilitate economică trebuie să creeze efecte directe la nivelul beneficiarului real, consumatorul final.

Dacă piața de capital își va defini în acest mod valoarea : pret-cost=profit, vom deveni doar o piața de susținere a unei dezvoltări de profit, nu de produs. Profitul nu poate fi caracterizat la nivel de ingredient strategic, el este apanajul unui scop, interes comercial, operand de cele mai multe ori agresiv, speculativ.

Managementul unui program național își setează cu adevărat rezultate, și pleacă de la resursele pe care le are la îndemână și experiența acumulată în programele anterioare

PNS are în formatul de document programatic 11 Tipuri de intervenție pe Pilonul I al plăților directe și 20 de Tipuri de intervenție pe Pilonul 2 al investițiilor, conținutul incluzând în diferite prioritizări cele 48 de nevoi strategice, categorisite la rândul lor după importanța în cele 10 Obiective Strategice

Atât timp cât PNS-ul are și o flexibilitate de realocare între piloni din PAC plăți directe și dezvoltare, consider că sumele ce sunt utilizate în lucrarea mea sunt în marja de proiecție, pentru că acuratețea utilizării lor nu este relevantă iar valoarea și modul în care sunt folosite pentru rezultate obținute în urma implementării.

Prin PNS avem o alocare la nivelul perioadei de programare inițială de aproximativ de 7,5 miliarde euro pentru Pilonul II.

Termenul ”nerambursabil” de asemenea a creat o serie de dezechilibre în raport cu alte sisteme de finanțare/creditare a sectorului.

În largă măsură accepțiunea ”nerambursabil” s-a transformat în gratis, câștig financiar, profit, bani obținuți fără obligația restituirii sumelor aferente. În unele cazuri, prin prisma lipsei de evaluare a efectului, deci a performanței, ”nerambursabil” a însemnat profitul încasat anticipat de la stat, la dispoziția fermierului.

Indicatorii de rezultat trebuie să fie corelați cu comportamentul economic și comercial al categoriilor de fermieri ce sunt vizate de măsurile de finanțare, elemente ce ar trebui să se regăsească în analiza SWOT sau analiza nevoilor.

Aici se desprind câteva categorii de beneficiari plecând de la:

- dimensiunea economică plecând de la Standard Output ca și valoare comercială.
- categoria de fermă (monosectorială sau plurisectorială).
- capacitatea producție integrată.
- accesul la piață (materie primă – industrie alimentară sau zootehnie, stare proaspătă – lanț scurt sau vânzare directă, asociativă).
- competitivitatea produsului prin calitate sau cantitate constantă

Într-un complex de indicatori definiți pe tipologia beneficiarului nu a domeniului de intervenție în integralitatea sa vom contribui la 2 sisteme de piață:

- Piața privată, competitivă, bazată pe tehnologie, preț, venituri generatoare de impozite și taxe la bugetul consolidat
- Piața coordonată pe sisteme complementare de valorificare în forma contribuției unei economii locale, mai slab performantă, mai diversificată ce poate susține programele sociale de stat.

De multe ori, măsura de evaluare a valorilor Comerciale apare doar la producătorul tip fermier prin Standarde Output mai puțin pe produsele supuse industrializării, procesării, lanțului scurt, fapt ce poate denatura evaluarea reală a valorii adăugate agriculturii.

Tematica abordată:

- Viabilitatea fermelor, stabilitatea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor
- Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor
- Creșterea gradului de reziliență a exploatației, modernizarea și restructurarea exploatațiilor
- Creșterea investițiilor în agricultură de precizie și digitalizare
- Cooperarea între actorii din lanțul alimentară, sisteme de colectare și condiționare
- Dezvoltarea industriei alimentare în mod sustenabil
Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor
- Accesul la instrumente financiare integrate, nerambursabile, creditare, managementul riscului, asigurare
- Competitivitate și sustenabilitate în toate sectoarele agricole, dezvoltarea unor modele de producție bazate pe valoare adăugată mare
- Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale
- Adoptarea de practici agricole care să asigure reducerea gazelor cu efect de seră, sechestrarea carbonului, echipamente și tehnologii cu impact redus al mediului
- Adaptarea la practici agricole în zonele cu riscuri de schimbări climatice sau practici ce contribuie la creșterea materiei organice, metode durabile pentru managementul eficient al resurselor, inclusiv resurse de apă, a practicilor agricole tradiționale, silvice în acord cu animalele sălbatice
- Schimbul de generații, accesul tinerilor la teren, egalitatea de gen, stimularea antreprenoriatului feminin, gradul de instruire al fermierilor, formarea profesională în agricultură, consiliere agricolă

- Dezvoltarea durabila in zona montana, Delta Dunarii, rurala, cresterea locurilor de munca , dezvoltarea locala sub responsabilitatea comunitatii
- Asigurarea infrastructurii de baza, TIC, imbunatatirea calitatii vietii rurale, reducerea saraciei, promovarea incluziunii sociale si a nediscriminarii
- Conservarea patrimoniului natural, cultural
- Bioeconomie si economie circulara, inovare interactiva de tip proiecte pilot ” test before invest”, impreuna cu actorii socio-economici.

PNS-ul isi doreste o interventie catre zona de cercetare, dar de aceasta data de nevoia de cercetare aplicativa, plecand de la nivelul unor lucrari stintifice cu valoare educationala, si preluate prin activitati de diseminare, loturi de demonstratie practica, formarea unei retele de unitatilor agricole de testare sau educationale in interiorul exploatatilor sau a organizatiilor si asociatiilor profesionale si sectoriale asociative pe inovare gen Clustere. Conceptul asocierii si apartenentei din prisma inovarii unor tehnologii cu impact redus, nu doar a optimizarii costurilor produselor catre piata.

Avem in fata evidentiata proiectia financiara a PNS plecand de la evaluarea data prin analiza nevoilor, parte integranta in acest program. Intreg mediu economic agricol romanesc a trecut printr-o rearanjare uneori abrupta odata cu reintoarcerea la sistemul privat si nevoia ca statul sa devina si partener in acesta formula de desfasurare a activitatii.

Mentionam infrastructura agricola. Este necesar de adaugat faptul ca ceea ce inseamna infrastructura are la baza o referinta ”0” din demararea identificarii terenului, reamenajarii fondului funciar, areale cu tipuri de amplasamente, locatia, relieful, resursa naturala sau de comunicatie necesita o evaluare si punere in functiune pentru asigurarea activitatilor specifice. Din pacate o parte insemnata din componente nu sunt identificate in PNS, ele fiind definite prin legislatie si finantate din surse disctincte urmarind alte prioritati de dezvoltare fie alocari europene fie surse nationale de la bugetul de stat.

Dar, ca orice concept ce leaga obiective ce au dimensiune nationala si mai ales strategica, voi cerceta modele de calcul ce duc la obiectivele nationale si strategice, mai putin pe cele care prezinta doar o evaluare a sectorului agricol, care , asa cum am aratat nu este validat ca dezvoltare strategica ci doar de un mecanism mai mult procedural la nivelul de etape de implementare .

Domeniile de interventie au un caracter descriptiv general al sectorului, aproape axiomatic din perspectiva nevoii de investitie, lasand mai nedefinit aspectul contributiv, participativ, stimulatv al beneficiarului de fonduri la ecosistemul agricol.

In cazul nostru, educatia pur finciar-fiscala nu este tema modelului de sustenabilitate si modul in care prin instrumentul de finantare, cetateanul are acces la produsul agricol, adica la hrana.

Statul trebuie sa asigure prin PNS cetateanului accesul la hrana in conceptul de program national si strategic indeplinind urmatoarele obiective :

- Siguranta alimentara
  - o Valori minime nutritionale
  - o Mecanisme de atingere a mediei europene nutritionale
  - o Educatia si comportamentul consumatorului
- Securitate alimentara
  - o Productie alimentara pe resurse nationale prin lantul de valoare
  - o Echilibrarea balantei comerciale si diminuarea importurilor pentru produse cu risc alimentar
  - o Promovarea produselor nationale prin scheme de calitate si produse consacrate
- Sustenabilitate alimentara
  - o Valoarea costului cu alimente de baza
  - o Rezilienta veniturilor agricole si definirea plafonului de venit minim garantat, ca factor de atractivitate investitionala
    - o Mecanisme interventionale pentru echilibrul intre puterea de cumparare a pietei pana la consumatorul final
- Valoarea adaugata a PNS
  - o Adaptarea sistemului de subventionare de la unitatea de suprafata catre lantul de valoare aplicat pe unitatea de produs, redefinirea rolului de etalon de calcul al Standardului Output
  - o Mecanisme noi de piata si finantare catre economia sociala, ca si structura de subzistenta si producator pe lant scurt.
    - o Dezvoltarea de facilitati de finantare plecand de la conceptul de integrator si participativ la politicile structurale.

Romania are o structura a suprafetelor extrem de polarizata.

De la exploatații de:

- sub 1 ha în număr de 2.740.000 reprezentând 71% din totalul fermelor și 34,5 % din suprafața cu potențial agricol al țării , exprimată nominal 5.073.000 ha ,

- cele de subzistență și semisubzistență, reprezentate de o suprafață cuprinsă între 1-10 ha, în număr de 1.044.000 , reprezentând 27% din totalul fermelor, cu o suprafață totală de 3.108.000 ha, însemnând 21,24% din suprafața, cu o medie de 2,98 ha.

- exploatații familiale, reprezentate de o suprafață cuprinsă între 10-100 ha, în număr de 60.000 , reprezentând 1,63% din totalul fermelor, cu o suprafață totală de 1.493.000 ha, însemnând 10,14% din suprafața, cu o medie de 24,88 ha

- exploatații comerciale, reprezentate de o suprafață cuprinsă între la 100 ha în sus peste 1000 ha, în număr de 12.000 , reprezentând 0,3% din totalul fermelor, cu o suprafață totală de 5.010.000 ha, însemnând 34,04 % din suprafața, cu o medie de 417,50 ha.

În acest caz, România trebuie să își valideze un SO diferențiat , așa cum am arătat cazul altor state membre , un SO bazat pe valoare comercială până la consumatorul final. Acest plan de reajustare trebuie să fie prevăzut ca referință de piață.

În cazul în care , datorită elementelor ce țin de principiul nediscriminării și a egalității de șanse , mecanismul de finanțare impunea pretul cel mai mic raportat de elementele definitorii ale ofertelor de achiziție, deși unele aspecte, care de fapt fac diferența erau ignorate și au dus la eliminarea valorii acestora integrată în pretul final. Prin această procedură am ajuns la substituirea decizională în sensul preluării deciziei de achiziție de la fermier la expertul de procedură, fapt care a dus la transferul decizional către autoritate fără transferul responsabilităților de rezultat, de efecte, de valoare adăugată.

Apar 2 direcții ce trebuie reconsolidate :

- pretul cel mai mic se transformă în valoarea eligibilă supusă decontării și așa calitatea și pretul este decis și suportat de către fermier, neafectându-se întreg procesul operațional, cost asumat ca diferență pentru că valoarea acestuia este recuperat prin costurile de utilizare și performanțele echipamentului.

- valoarea investiției se ajustează automat printr-un mecanism simplu de realocare în cadrul costului ramas pe operațiune, fără a mai fi supus procedurii birocratică de validare. Astfel etapele de implementare nu suportă întârzieri de decizie.

Un alt instrument de definire a unor efecte ce stimulează performanța fermierului pleacă de la gradul de utilizare a echipamentelor la nivelul fermei.

O altă abordare a efectului de performanță la nivelul fermei este prioritizarea unor categorii de cheltuieli generatoare de valoare adăugată pe o durată mai mare decât durată de implementare și monitorizare a proiectului. Sursa sustenabilității nu este instrumentul financiar, este competitivitatea tehnologică.

Primum sistemul de irigație ca marea salvare a agriculturii, ca și cum doar infrastructura ne lipsește, în rest avem apă la dispoziție peste tot, în cantități suficiente. Avantajele tehnologice nu sunt stimulate. Doar ele pot genera bune practici durabile.

Una din provocările cele mai prețioase în cadrul ecosistemelor o fost înțeleasă în mod greșit și separat ca și cadrul de dezvoltare.

Matricea unui proiect este modul în care el se integrează în mediul înconjurător. Nu poți face performanță împotriva mediului în care te desfășori, doar dacă proiectul este unul în spațiu protejat în climat complet controlat, inputurile fiind sursa externă în integralitate.

Perdelele forestiere, sistemele sau mai bine zis elementele naturale de biodiversitate trebuie integrate în exploatarea agricolă nu prin domenii de intervenție diferite ci integrate în conceptul de fermă de la bun început.

Cumva greșeala faramitării terenurilor agricole și lipsa unei viziuni unitare nu este încă recunoscută, prin simplul fapt că PNS- ul , la rândul lui , a faramitat forma de intervenție în 38 de domenii, unul mai diferit ca altul doar prin perspectiva procedurală, deoarece ecosistemul agricol nu poate fi separat în această formă.

Efortul de implementare fiind unul extrem de sinuos, cu multe obstacole puse de noi singuri, cu explicații și fundamentări multiple pentru același scop.

Elementele de educație ar fi trebuit să fie liantul cadrului de performanță. În ciclul educațional avem o dezvoltare sectorială cu materii și discipline pe specific, dar elementul definitoriu este că ele se raportează și la nivel gradual cu informațiile profesionale odată cu maturitatea și nivelul studentului.

PNS nu are în vedere o orientare sau o clasificare a cheltuielilor în cadrul unui domeniu de intervenție plecând de la dimensiunea exploatației, este că și cum toți au același pachet de nevoi, diferența o face succint o anumită bază de echipamente deținute.

Pot desprinde câteva concluzii, urmărind o plajă de alocări pe nevoi definite, prioritizate, validare și capacitatea acestora de a fi susținute prin PNS, pentru că , totuși , trebuie să înțelegem că un program de finanțare nu

se substituie, sau nu poate sustine intreaga nevoie a pietei, ci mai degraba se axeaza pe acele obligatii care se rasfrang la nivel de fermier, populatie, ce implica costuri foarte mari, greu de sustinut din veniturile fermierilor, din bugete locale sau structuri asociative.

De aceea este important in analiza cadrului sa defalcam nevoile si principiile care stau la baza cu instrumentele financiare care acopera partial nevoi, dar care ar trebui sa genereze plus valoare de nivel ridicat, de modele de bune practici, altminteri aceste modele nu sunt atractive datorita costurilor de functionare.

Intr-un program dominat de plati directe, adica de sustenabilitatea activitatii fermelor, de multe ori ca sursa sigura de castig, avem o strategie a instrumentelor volatile, destinate mai mult acoperirii costurilor decat dezvoltarii, a ajustarii unor marje de profit din subventie mai mult decat din valorificarea catre piata.

Sunt adeptul ajutorului contributiv, generator de dezvoltare, nu neaparat cu caracter social ca formula de plata a lipsei de solutii.

Consider aceasta aborare financiara precara stimulilor si perceptelor de antreprenoriat in esenta manifestarii lui, chiar si in conditii in care resursele Romaniei, inca suficiente trebuie utilizate in valorificarea lor, nu a deveni premisa detinerii pentru incasarea de subventii.

Romania trebuie sa iasa din paradigma populismului politicii de finantare, sub a carui umbrela de fapt se ascunde suprafinantarea marilor fermieri care sunt lipsiti de interesul dezvoltarii pe verticala atat timp cat sumele primite la hectar sunt aceleasi, in conditiile in care repartitia costului la hectar este net in favoarea lor, acumularea de profit fiind pe seama capacitatii de negociere a costurilor sustinute de platile directe si nu de performanta neaparat.

Acest tip de instrument, dupa o anumita dimensiune nu mai trebuie sa faciliteze canibalizarea profitului de materie prima prin subventie, si odata cu el preluari masive de exploatare doar din capitaluri de subventie, practic statul finanta preluarea de exploatare nu lantul integrat de valorificare.

O abordare simplista a modelului prezentat vine oarecum din educatia economica generala a Romaniei, in care afacerile sunt cu statul sau sustinute de catre stat, capitalul privat fiind doar o forma de exprimare de tip ambalaj cu prezentare diferita.

OS1. Este un obiectiv ce creeaza suport pentru efectele sociale, fermele de subzistenta si zone afectate de factori demografici, climatici, migrationisti. Practic, urmareste conservarea unor habitate agricole din perspectiva comunitatilor locale, lipsite de elementele de integrare si sustenabilitate date de o potentiala dezvoltare economica. L-as numi obiectivul tezaur al Romaniei, al testamentului cultural -traditional.

Acest OS nu este dator de a ne prezenta cifre si formule in strict perimetrul financiar, ele este baza de functionare sau repornire a metabolismului natural, climatic, de orientare a functionarii lui catre un nou punct de echilibru.

OS 2. Este un obiectiv ce vine mult mai pregnant catre beneficiari de instrumente de finantare traditionale, avand un caracter economic repartizat pe 12 din cele 13 domenii de interventie vizate, ce acopera 45 % din alocari.

Luat in calculul prioritizarii, are un factor stimulant neexprimat in text, acela de a aduce prin manifestarea lui si contributiile fermierilor, deoarece acel procent de cofinantare contribuie la bugetul alocat cu pana la raportul 2:1, adica finantare 65%, cofinantare 35%.

OS 3. Este unul din obiectivele ce nu isi gaseste cadenta in capacitatea agriculturii romanesti de a se adresa consumatorului prin contributia fermierului pe intreg lantul valoric. Desi nevoia de piata, de participare la ciclul economic dat de lantul valoric este exprimat ca o nevoie ce acopera 10% in urma analizei, sustinerea unei strategii de profil arata ca:

- ferma mare si-a rezolvat contactul cu piata in mod direct prin investitii proprii, eventualele forme asociative sunt de fapt sateliti ai unor companii de dimensiuni comerciale mari, atractivitatea fiind doar ca un parteneriat win-win, in care compania mare acceseaza finantare prin intermediul grupului, activand o formula de venit suplimentar raportat la o cifra de afaceri semnificativa, iar ferma mica beneficiaza de un parteneriat prin care ulterior poate avea acces catre piata mai facil

OS 4. Are un profil puternic de suport de politici prin interventii directe, plati prin pilonul I, in partea investitionala avem o pondere de sub 10% alocata investitiilor in sectorul zootehnic si forestier.

Desi are o alocare financiara de 11%, nevoile acoperite prin acest OS sunt unele modeste, ce arata de fapt ca acolo unde impactul este semnificativ – sectorul zootehnic, lipsa practic a dezvoltarii acestui sector, chiar trendul de diminuare a investitiilor in sector, lasa ca o parte din probleme sa se rezolve din cuantumul investitiilor. Abordarea este cel putin intrebatoare, mai ales in contextul economic actual, unde supraproductia din sectorul cerealiar, bazata pe exportul de grane, are ca varinata, aproape unica reconfigurarea sectorului zootehnic, sunt semnale trase si din informatiile cu privire la balanta comerciala.

OS 5. Un obiectiv bazat pe repartitia pe practici de mediu, de agromediu si clima, de agricultura ecologica. Ca si valoare unitara, sumele nu reflecta decat un trend european, ideea in sine este ca aprecierea unor rezultate

poate aduce modificari de alocari, practicile mentionate nefiind in zona producatorilor mari, ci mai degraba alternative economico-comerciale la preturile produselor conventionale dictate in mare parte de producatorii externi.

Politica dezvoltarii de agricultura ecologica este mai degraba un deziderat de identificarea unor costuri suplimentare ulterioare, prin responsabilizarea acestora si stimularea prin pachetele de finantare a suportarii unei agriculturi mai costisitoare din perspectiva operationala la nivelul fermei , descarcand in acest fel alte costuri de mediu, de sanatate, poluare, scaderea nivelului de viata al comunitatilor.

OS 6. Contribuie la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

OS 7. Desi este exprimat ca un sprijin de Pilon 2 , asa cum se comporta, este mai mult un hibrid, instalarea nefiind sustenabila la nivel de utilizare a primei in vederea dezvoltarii de afacere agricola.

In acest OS, desi nu este mentionat ca OS sau nevoie, desi aici functioneaza ca si criteriu de selectie este cel de comasare al exploatatilor agricole mici, ce cele mai multe ori nerentabile, mixte, subzistenta, utilizate pentru consum propriu, si trecerea prin aceasta comasare catre cele de valorificare a produsului agricol, comerciale.

OS 8. vine cu predilectie pe profil de dezvoltare, de la infrastructura la ferma , de la dimensiunea locala la cea nationala.

Este obiectivul de la care de asteapta o reconstructie a performantei tehnologice la nivel de ferma.

Ca si buget nu raspunde decat in mica parte sectoarelor vizate, dar acest fapt trebuie compensat cu calitatea proiectelor integratoare de solutii ce au ca efect acoperirea nevoilor.

Va urma o agregare a componentelor cu transferul de cunostiinte catre fermier, nu doar transfer tehnologic integrat in ultimile generatii de echipamente.

Este OS -ul care este precursorul viziunii de lant valoric, prin ajustarea la nivel de ferma a utilizarii resurselor si urmarirea transformarii fermelor din ferme cu marja bruta mica catre tipologii si sectoare cu valoare adaugata.

OS 9 Are cu predilectie in viziune securitatea alimentara si biosecuritate la nivelul fermelor. Pe fondul scaderii sectorului zootehnic, in special urmare a unor boli si epidemii pe sectorul porcine si bovine, acest obiectiv strategic trebuie sa aiba o manifestare de profilaxie in domeniul sanatatii animalelor. Un deziderat destul de anevoios si un pic speculativ daca platile se fac la nivelul efectivelor de animale din anii in curs, odata cu stimularea cresterii efectivelor de animale plata pe cap de animal va scadea, ducand din nou la o stagnare. Sumele lansate in acest fel ar trebui sa aiba plaje de calcul ce valideaza un minim si un maxim pentru a oferi predictibilitate crescatorilor de animale nu un interes predominant speculativ.

XCO Unul dintre cele mai importante elemente sau resursa este transferul de cunostiinte si programele de cooperare si inovare. Alocarea de nici 0,2% din PNS nu lasa nici o posibilitate in a intelege lipsa de viziune, caracterul de asumare a unor tehnologii de ultima generatie , a inovarii de produs, de proces , unde resursele sunt intr-o continua transformare, unde nu aducem sisteme de dezvoltare care sa acopere decalajele tehnologice . Acesta alocare exprima in modul cel mai crud abordarea PNS-ului, nimic, nou, tehnologie exprimata doar ca dotare la nivel de echipamente, setarea unor productii mai departe catre materie prima, unde problemele de mediu, de clima sunt acoperite de subventii.

Este esenta lipsei de interes si de parteneriat catre Institutiile de Invatamant superior, Institutele de cercetare, statiunile didactice, Clustere, HUB-uri inovative, Poli de Competitivitate, unde masa critica de dezbateri are cel mai puternic lobby din sectorul privat , cu puternice legaturi cu institutiile de stat prin agentii de administrate a fondului de stat, prin factorii politici ce inteleg ca o iesire a unor conditii de standard profesional duce la desconspirarea modelului acceptat pentru agricultura romaneasca: una ce livreaza in lantul valoric doar ca un producator de materie prima, lipsit de sansa optiunilor de reorientare sectoriala.

Astfel, as putea redefini Programul National Strategic mai degraba intr-un Program Noncontributiv Sistemic. Putem ajunge la situatii absolut ciudate in care din primele perioade de programare , sumele incasate de catre marii fermieri prin Platile directe si Subventiile de investitii sa fie mai mari decat valoarea contributiilor de bugetul consolidat al statului sau valoarea ajustata prin diferente de pret catre populatie.

Asta nu inseamna altceva decat ca ferma mare ajuns printr-un sistem de finantare discret guvernamental sa fie posesor de patrimoniu bine capitalizat in suprafete de terenuri nu prin activitate , ci prin subventie. Ce este mai tragic, este ca statul continua in acelasi mod prin care utilizeaza PNS-ul ca cel mai mare furnizor de bani catre acea componenta a agriculturii ce nu isi doreste cu adevarat sa performeze ci doar sa beneficieze.

Trecand peste masurile de productie agricola, zootehnica, pomicola, legumicola am observat ca, de fapt, investitiile sunt orientate catre productia de baza nu catre piata.

Dupa tipul de categorie de cheltuiala piata admisa ca si eligibilitate pentru fermier inseamna la nivel de ferma, adica la poarta fermei, la nivel de forma asociativa, in principal produsul proaspat sau materie prima pentru industria alimentara, la nivel de retea de comercializare online.

Este ca si cum noi doar asa ne aprovizionam, sau doar asa avem voie sa ne dezvoltam, mai mult pe comercianti si importatori decat pe fermier.

Dam punctaje solutiilor verzi, alternative, echipamentelor de precizie, dar nu dam sansa de a valorifica la certa valoare prin obtinerea de venituri alternative, totul la nivelul fermei, totul doar pentru consum.

Da, promovam tehnologie de ultima ora pentru ca este scumpa, nu poate fi folosita niciodata doar la nivelul fermei, creeaza cost de cofinantare, deci si dobanda din putinul muncii si a rodului pamanutului.

Dar este capitalizat si direct proportional indatorat permanent sistemului bancar

Nici pe departe adevarat, deoarece viabilitatea economica astfel definita insemna lipsa de dezvoltare, si pot da cateva exemple:

- fermierul nu poate lucra terenuri sub forma contractuala tip prestari servicii sau alte contracte de folosinta teren, invocandu-se conditia din pilonul 1 cu privire la platile directe. Din nou, o interpretare totalmente gresita, deoarece fermierul nu solicita subventiile la hectar, ci proprietarul terenului, care, are mare nevoie de servicii agricole. Pentru a fi siguri ca se reduce orice optiune este eliminat codul CAEN cu privire la desfasurarea acestor activitati.

-fermierul este obligat sa suporte costul neutilizarii echipamentelor, cost semnificativ

-sunt 2 tipuri de costuri asimilate:

- costul de cofinantare, deoarece rata bancara se plateste indiferent de utilizare, rata care insemna si privarea de lichiditate la nivelul fermei si dobanda aferenta

- nici un echipament agricol nu este utilizat zilnic, pentru ca activitatea agricola urmareste calendarul culturilor proprii, deci, se stie ca privarea de activitati complementare sau alternative creeaza costuri fermierului

Acest concept discret si toxic isi mai are multiple canale de functionare:

- supraalocarea pe sectorul de materie prima in total dezechilibru cu industria prelucratoare

- unitatea de procesare din cadrul fermei ramane la nivelul fermei, ca si cum un fermier are productie permanenta luna de luna si isi asigura in mod constant materie prima din ferma. Iar daca nu are, politica de finantare il forteaza sa faca chetuieli suplimentare pentru depozitarea produsului de la un ciclu la altul, deci costuri neperformante.

Solutiile alternative la nivelul Uniunii Europene sunt extrem de generoase si stimuleza orice adaptare a fermierului la intrarea pe pietele de productie alternative, plecand de la capacitatea de valorificare a unor resurse ce pot si disponibile, nu doar cele de munca si capital agricol ce au fost prezentate.

Orice ferma are nu doar posibilitatea vanzarii de produse agricole cu valoare reziduala ci chiar obtine in ciclul de productie si alte produse reziduale

Pe de o parte exigentele de gestiune a deseurilor, a gunoierului de grajd, a rezidurilor vegetale sunt o problema stringenta si care genereaza costuri uneori exagerate la nivelul fermelor mici si medii, deoarece nu exista diferenta de abordare in cadrul reglementarilor, deci impunerea unor costuri de gestionare sunt obligatorii, pe cealalta parte toate acestea nu pot fi valorificate sub nici o forma.

Statul pare insensibil la siguranta si securitatea alimentara, nefiind implicat in criteriile unor standarde de produs. Avem o insiruire a standardelor de produse de calitate, dar, daca un fermier si-ar propune la nivelul fermei o asemenea investitie nu o poate realiza, pentru ca este componenta secundara!

Nu o poate realiza nici pe masura de industrie din cauza cantitatii duble fat de cea a productiei proprii, neexistand posibilitatea asigurarii unui control de calitate, trasabilitate. Deci, oportunitatile sunt declarative.

PNS-ul imprastie la propriu cu bani, peste tot si toate, invocand acelasi sentiment de generozitate multisectoriala care ascunde de fapt ca nu-si propune de fapt nimic ca si motor, ca brand de tara.

Este ca o veche reclama la bauturi gazoase in care era sintagma "avem de toate pentru toti", cand de fapt nu avem nimic suficient de mult care sa creeze o valoare nationala, valoare ce ar trage dupa sine si alte sectoare.

Strategia este infranta de populism, programul este orb, dezorientat, consumator de bani si de speranta.

Este un program fracturat, aduna masuri nationale cu masuri locale, fara o strategie regionala de logistica a resurselor si pietei, ce aduna ferma mare cu cea mica pe aceleasi categorii de nevoi si modele de investitie, proiect.

"King Mihai I" University of Life Sciences from Timișoara

Faculty of Agriculture

Ec. GĂINĂ CRISTIAN ILIUȚĂ

DOCTORAL THESIS

Summary

**Contributions in the calculation of performance indicators
of the new CAP 2021-2027**

Scientific leader

Prof. Dr. Ing. Habil. FLORINEL IMBREA

Timisoara
2023

PNS is a program motivated by the hope of multi-sector agricultural development in Romania, of the determination of the factors involved from the perspective of the functioning mechanisms of socioeconomic relations in defining the final goal: the achievement of a food security standard, the safety of the existence of food, a decent price, and last but not least a well-being of all those in the agricultural field, from producers, processors, related activities, to their input suppliers.

As a program needs some defining elements, at the moment it is represented by negotiation, the PNS being in the policy formation formula that generates a wide debate.

We can assimilate the PNS as an engine generating the energy of development through education, access to innovation which is fundamentally necessary, and progress, technology, as elements of knowledge are the recipe for adaptation, the forecast that guides our decision to use effectively, sustainably, a intelligent evolutionary model and adaptable to the objects supported by the PNS allocations.

From the financier's perspective, the entire selection mechanism should start from a simple question: why would I finance this project in exchange for another project? Simply put, this is ultimately how we must understand the difference in value, given the objectives we propose and especially pursue.

Economists use in this decision-making mechanism a tool called the calculation of the Marginal Rate of Substitution, the rate that shows that the decision is correct if the rate is higher unitary in choosing a project between the two.

In the analysis, I consider the current and public information of the sector included in the SWOT analysis of the National Strategic Program and the Needs Analysis and Intervention Strategy as they emerged from the debates and working groups throughout the year 2022.

Any analysis starts from the information it evaluates.

The PNS 2021-2027 SWOT, on which the identification of needs is based, starts from common context indicators and additional indicators.

Net added value at the level of a farm expressed in :AWU. For sectors of agricultural activity, the added value is above average for grain-oilseed-protein farms (CSOP) and other field crops and granivores. The situation is generated by the structure of holdings.

In this sense, the new PNS must have the SO as the minimum starting point in the financing decision, whereby this standard is a multiplier based on the investment, by creating added value on the product chain. As is well known, the agricultural product practically means the raw material necessary for the food industry, apart from direct consumption, if this is possible.

Naturally, the foundations and principles of the use of financial instruments start from the definition of the purpose itself as a measurement indicator, to which a performance indicator calculated starting from the private contribution of the beneficiary, on the specifics of some projects pursuing finality in economic performance based on criteria, should be attached which stimulates the use of financing measures as desired to improve agricultural performance.

If the young farmer, as an applicant for support, wants to set up in a commercial company, in that case he must have effective control as the owner of the majority package of social shares together with the capacity of sole administrator of the applicant company, being as well as the holder of the professional skills and qualifications in relation to the project.

How will you provide the path to performance through a type of project between 40,000 - 70,000 euros?

In the current investment behavior, without any improvement of the concept of commercial value, the allocation will probably follow a purchase of land in a margin of a few hectares, 4-5 for the growth of the exploitation and the difference will be used for the basic equipment: tractor and some basic agricultural machinery.

The generated project model leads to a potential risk due to the fact that most of these farms are not sustainable in the medium term, but also that they cannot be involved at the level of cooperation towards innovative technologies, they are practically capitalized with poorly performing equipment, moral wear, not adaptable to modern technologies.

The resulting patrimony value is reduced by the value of the performance, the purchase intention goes towards relatively cheap equipment with low performance, which also contributes to high costs of non-use, practically constrained to use only for small surfaces, not harmonized with the normal work capacity.

PNDR 2014-2020 provides us with information on the amount of eligible beneficiaries on Pillar II of Investments and development projects, a number that is significantly lower than those registered on Pillar I regarding Direct

Payments, which shows that the budget from which Romania benefited during this period it supported only 9% of their number, in the conditions where the need for subsidies for investments was 10 times more requested than the financing capacity.

The potential beneficiaries of the measures are basically the integrators of the financing capital instruments. What does this mean? It means that the beneficiary of the subsidy through the financing mechanism, at the level of performance and economic sustainability, must create direct effects at the level of the real beneficiary, the final consumer.

If the capital market will define its value in this way: price-cost=profit, we will only become a market to support a profit development, not a product. Profit cannot be characterized at the level of a strategic ingredient, it is the prerogative of a goal, commercial interest, operating most of the time aggressively, speculatively.

The management of a national program really sets its results, and starts from the resources it has at hand and the experience accumulated in previous programs

The PNS has, in the format of a programmatic document, 11 types of intervention on Pillar I of direct payments and 20 types of intervention on Pillar 2 of investments, the content including in different prioritization the 48 strategic needs, categorized in turn according to importance in the 10 Objectives POLICY

As long as the PNS also has the flexibility to reallocate between the PAC pillars direct payments and development, I consider that the amounts used in my work are within the projection margin, because the accuracy of their use is not relevant and the value and the way in which are used for results obtained after implementation. Through the PNS, we have an allocation at the level of the initial programming period of approximately 7.5 billion euros for Pillar II.

The term "non-reimbursable" also created a series of imbalances in relation to other financing/crediting systems of the sector.

In its broad meaning, "non-refundable" has turned into free, financial gain, profit, money obtained without the obligation to return the related amounts. In some cases, due to the lack of evaluation of the effect, therefore of the performance, "non-reimbursable" meant the anticipated profit collected from the state, available to the farmer. The result indicators must be correlated with the economic and commercial behavior of the categories of farmers that are targeted by the financing measures, elements that should be found in the SWOT analysis or needs analysis. Here are some categories of benefits starting from:

- economic dimension starting from Standard Output as commercial value.
- farm category (mono-sector or multi-sector).
- integrated production capacity.
- access to the market (raw material - food industry or animal husbandry, fresh condition - short chain or direct, associative sale).
- competitiveness of the product through constant quality or quantity

In a complex of indicators defined by the typology of the beneficiary, not the field of intervention in its entirety, we will contribute to 2 market systems:

- The private, competitive market, based on technology, price, income generating taxes and taxes to the consolidated budget
- The coordinated market on complementary valorization systems in the form of the contribution of a local economy, less performing, more diversified that can support state social programs.

Many times, the measure of evaluation of Commercial values appears only for the farmer-type producer through Output Standards, less on the products subject to industrialization, processing, short chain, a fact that can distort the real assessment of the value added to agriculture.

The topic addressed:

- The viability of farms, the stability of farmers' incomes, the elimination of discrepancies
- Maintaining agricultural production, improving economic performance, increasing income
- Increasing the degree of resilience of the exploitation, modernization and restructuring of the exploitations
- Increasing investments in precision agriculture and digitization
- Cooperation between actors in the food chain, collection and conditioning systems
- Development of the food industry in a sustainable way
- Contributing to halting and reversing biodiversity loss, improving ecosystem services and conserving habitats and landscapes

- Access to integrated, non-refundable financial instruments, lending, risk management, insurance
- Competitiveness and sustainability in all agricultural sectors, the development of production models based on high added value
- Encouraging the consumption of domestic products and the development of local markets
- The adoption of agricultural practices that ensure the reduction of greenhouse gases, carbon sequestration, equipment and technologies with low environmental impact
- Adaptation to agricultural practices in areas with risks of climate change or practices that contribute to the increase of organic matter, sustainable methods for the efficient management of resources, including water resources, of traditional agricultural practices, forestry in agreement with wild animals
- The exchange of generations, young people's access to the land, gender equality, the stimulation of female entrepreneurship, the degree of training of farmers, professional training in agriculture, agricultural counseling
- Sustainable development in the mountainous area, the Danube Delta, rural areas, job growth, local development under the responsibility of the community
- Ensuring basic infrastructure, ICT, improving the quality of rural life, reducing poverty, promoting social inclusion and non-discrimination
- Preservation of natural and cultural heritage
- Bioeconomy and circular economy, interactive innovation of pilot project type "test before invest", together with socio-economic actors.

The PNS wants an intervention in the research area, but this time for the need for applied research, starting from the level of scientific works with educational value, and taken up through dissemination activities, practical demonstration batches, the formation of a network of units agricultural testing or educational within holdings or professional organizations and associations and sectoral associations on innovation such as Clusters. The concept of association and belonging from the perspective of low-impact technology innovation, not just the optimization of product costs to the market.

We have highlighted in front of us the financial projection of the PNS starting from the assessment given by the needs analysis, an integral part of this program. The entire Romanian agricultural economic environment went through a sometimes abrupt rearrangement with the return to the private system and the need for the state to become a partner in this activity development formula.

I mentioned the agricultural infrastructure. It is necessary to add that what is meant by infrastructure is based on a "0" reference from the beginning of the identification of the land, the redevelopment of the land fund, areas with types of locations, the location, the relief, the natural or communication resource requires an evaluation and commissioning for ensuring specific activities. Unfortunately, a significant part of the components are not identified in the PNS, as they are defined by legislation and financed from distinct sources following other development priorities, either European allocations or national sources from the state budget.

But, like any concept that links objectives that have a national and especially strategic dimension, I will research calculation models that lead to national and strategic objectives, less those that present only an evaluation of the agricultural sector, which, as I have shown, does not it is validated as a strategic development but only by a more procedural mechanism at the level of implementation stages.

The fields of intervention have a general descriptive character of the sector, almost axiomatic from the perspective of the need for investment, leaving the contributory, participatory, stimulating aspect of the beneficiary of funds to the agricultural ecosystem more undefined.

In our case, purely financial-fiscal education is not the theme of the sustainability model and the way in which, through the financing instrument, the citizen has access to the agricultural product, i.e. food.

The state must ensure through the PNS the citizen's access to food in the concept of the national and strategic program by fulfilling the following objectives:

Food safety

- Minimum nutritional values
- Mechanisms to reach the European nutritional average
- Education and consumer behavior

Food security

- Food production on national resources through the value chain

- Balancing the trade balance and reducing imports for food risk products
- Promotion of national products through quality schemes and established products

Food sustainability

- Value of cost with basic food
- The resilience of agricultural incomes and the definition of the guaranteed minimum income ceiling, as a factor of investment attractiveness
- Interventional mechanisms for the balance between the purchasing power of the market and the final consumer

The added value of PNS

- Adaptation of the subsidy system from the unit of surface to the value chain applied to the unit of product, redefining the role of the standard for calculation of the Output Standard
- New market mechanisms and financing towards the social economy, as well as the subsistence structure and short chain producer.
- The development of financing facilities based on the integrative and participatory concept of structural policies.

From holdings of:

- under 1 ha in the number of 2.740.000 representing 71% of all farms and 34,5% of the country's potential agricultural area, nominally expressed as 5.073.000 ha,
- those of subsistence and semi-subsistence, represented by an area between 1-10 ha, numbering 1.044.000, representing 27% of all farms, with a total area of 3.108.000 ha, meaning 21,24% of the area, with an average of 2,98 ha.
- family holdings, represented by an area between 10-100 ha, numbering 60.000, representing 1,63% of all farms, with a total area of 1.493.000 ha, meaning 10,14% of the area, with an average of 24,88 ha
- commercial holdings, represented by an area between 100 ha and over 1.000 ha, in the number of 12.000, representing 0,3% of all farms, with a total area of 5.010.000 ha, meaning 34,04% of the area , with an average of 417,50 ha.

In this case, Romania must validate a differentiated SO, as we would show in the case of other member states, a SO based on commercial value to the final consumer. This readjustment plan must be provided as a market reference.

In the event that, due to the elements related to the principle of non-discrimination and equal opportunities, the financing mechanism imposed the lowest price reported by the defining elements of the purchase offers, although some aspects, which actually make the difference, were ignored and led to elimination of their value included in the final price. Through this procedure, we arrived at decisional substitution in the sense of taking over the purchase decision from the farmer to the procedure expert, a fact that led to the decisional transfer to the authority without the transfer of responsibilities for the result, effects, added value.

There are 2 directions that need to be reconsolidated:

- the lowest price becomes the eligible value subject to settlement and thus the quality and price is decided and borne by the farmer, without affecting the entire operational process, cost assumed as the difference because its value is recovered through the costs of use and the performance of the equipment.
- the investment value is automatically adjusted through a simple reallocation mechanism within the cost remaining per operation, without being subject to the bureaucratic validation procedure. Thus, the implementation stages do not support decision delays.

Another tool for defining some effects that stimulate the farmer's performance starts from the degree of use of the equipment at the farm level.

Another approach to the performance effect at the farm level is the prioritization of some categories of expenses generating added value for a longer period than the duration of project implementation and monitoring. The source of sustainability is not the financial instrument, it is technological competitiveness.

We see the irrigation system as the great salvation of agriculture, as if we only lack the infrastructure, otherwise we have water available everywhere, in sufficient quantities. Technological advantages are not stimulating. Only they can generate sustainable good practices.

One of the most precious challenges within ecosystems has been misunderstood and separated as the development framework.

The matrix of a project is the way it integrates into the surrounding environment. You cannot perform against the environment in which you operate, only if the project is one in a protected space in a completely controlled climate, the inputs being the external source in full.

The forest curtains, the systems or rather the natural elements of biodiversity must be integrated into the agricultural exploitation not through different areas of intervention but integrated into the farm concept from the very beginning.

Somehow the mistake of fragmenting agricultural land and the lack of a unified vision is still not recognized, by the simple fact that the PNS, in turn, fragmented the form of intervention in 38 areas, one more different than the other only from a procedural perspective, because the agricultural ecosystem it cannot be separated in this form.

The implementation effort being an extremely tortuous one, with many obstacles set by us alone, with multiple explanations and foundations for the same purpose.

The educational elements should have been the binder of the performance framework. In the educational cycle, we have a sectoral development with specific subjects and disciplines, but the defining element is that they are also gradually related to professional information along with the maturity and level of the student.

PNS does not consider an orientation or a classification of expenses within an intervention area based on the size of the holding, it is as if they all have the same package of needs, the difference is made succinctly by a certain base of owned equipment.

I can draw some conclusions, following a range of allocations based on defined, prioritized needs, validation and their ability to be supported by the PNS, because, however, we must understand that a financing program does not replace, or cannot support the entire need of the market, but rather it focuses on those obligations that are spread at the level of the farmer, the population, which involve very high costs, difficult to sustain from the farmers' incomes, from local budgets or associative structures.

That is why it is important in the analysis of the framework to break down the needs and principles that are the basis with the financial instruments that partially cover needs, but which should generate high level added value, of best practice models, otherwise these models are not attractive due to the costs Operating.

In a program dominated by direct payments, i.e. the sustainability of farm activity, often as a sure source of profit, we have a strategy of volatile instruments, intended more to cover costs than development, of adjusting some profit margins from the subsidy more than from the valorization to the market.

I am a supporter of contributory aid, generator of development, not necessarily of a social nature as a payment formula for the lack of solutions.

I consider this a precarious financial approach to the incentives and perceptions of entrepreneurship in the essence of its manifestation, even in conditions where Romania's resources, which are still sufficient, must be used in their valorization, not becoming the premise of ownership for receiving subsidies.

Romania must get out of the populism paradigm of the financing policy, under whose umbrella actually hides the overfinancing of large farmers who are deprived of the interest of vertical development as long as the amounts received per hectare are the same, in the conditions where the distribution of the cost per hectare is clear in their favor, the accumulation of profit being due to the ability to negotiate costs supported by direct payments and not necessarily performance.

This type of instrument, after a certain size, no longer has to facilitate the cannibalization of raw material profit through subsidy, and with it massive takeovers of exploitations only from subsidy capitals, practically the state finances the takeover of exploitations and not the integrated chain of valorization.

A simplistic approach to the presented model comes somewhat from Romania's general economic education, in which businesses are with the state or supported by the state, private capital being just a form of expression in a packaging type with a different presentation.

OS1. It is an objective that creates support for social effects, subsistence farms and areas affected by demographic, climatic and migration factors. Practically, it aims to preserve some agricultural habitats from the perspective of local communities, lacking the elements of integration and sustainability given by a potential economic development. I would call it the treasure objective of Romania, of the cultural-traditional testament.

This OS is not obliged to present us figures and formulas within a strictly financial scope, they are the basis for the operation or restart of the natural, climatic metabolism, orienting its operation towards a new point of balance.

OS 2. It is an objective that is much more meaningful to the beneficiaries of traditional financing instruments, having an economic character spread over 12 of the 13 targeted intervention areas, covering 45% of the allocations.

Taking into account the prioritization, it has a stimulating factor not expressed in the text, that of bringing the farmers' contributions through its manifestation, because that percentage of co-financing contributes to the allocated budget with up to the ratio 2:1, that is, 65% financing, 35% co-financing.

OS 3. It is one of the objectives that does not find its cadence in the capacity of Romanian agriculture to address the consumer through the farmer's contribution throughout the value chain. Although the need for the market, for participation in the economic cycle given by the value chain, is expressed as a need that covers 10% after the analysis, the support of a profile strategy shows that:

- the large farm resolved its contact with the market directly through its own investments, the possible associative forms are actually satellites of large commercial companies, the attractiveness being only as a win-win partnership, in which the large company accesses financing through group, activating an additional income formula related to a significant turnover, and the small farm benefits from a partnership through which it can later have easier access to the market.

OS 4. It has a strong profile of policy support through direct interventions, payments through pillar I, in the investment part we have a share of less than 10% allocated to investments in the livestock and forestry sector. Although it has a financial allocation of 11%, the needs covered by this OS are modest, which actually shows that where the impact is significant - the livestock sector, the practical lack of development of this sector, even the trend of decreasing investments in the sector, leaves that part of the problems to be solved from the amount of investments. The approach is at least questionable, especially in the current economic context, where the overproduction in the cereal sector, based on the export of grains, has as varinate, almost the only reconfiguration of the livestock sector, there are also signals drawn from the information on the trade balance.

OS 5. An objective based on the distribution of environmental practices, agro-environment and climate, ecological agriculture. As a unitary value, the amounts only reflect a European trend, the idea itself is that the appreciation of some results can bring changes in allocations, the mentioned practices not being in the area of large producers, but rather economic-commercial alternatives to the prices of conventional products dictated for the most part by external producers.

The policy of the development of ecological agriculture is rather a desire to identify additional additional costs, by making them responsible and stimulating through financing packages the support of a more expensive agriculture from the operational perspective at the farm level, in this way unloading other environmental and health costs , pollution, the decrease in the standard of living of the communities.

SO 6. Contributes to halting and reversing biodiversity loss, improving ecosystem services and conserving habitats and landscapes

OS 7. Although it is expressed as a support of Pillar 2, as it behaves, it is more of a hybrid, the installation not being sustainable at the level of using the first in order to develop an agricultural business.

In this OS, although it is not mentioned as an OS or a need, although it also functions as a selection criterion, it is that of merging small agricultural holdings, which are mostly unprofitable, mixed, subsistence, used for own consumption, and passing through this merger to those for the valorization of the agricultural, commercial product.

OS 8. comes with a predilection for the development profile, from infrastructure to the farm, from the local to the national dimension.

It is the objective from which a reconstruction of the technological performance at the farm level is expected.

As a budget, it only responds to a small part of the targeted sectors, but this fact must be compensated with the quality of the projects integrating solutions that have the effect of covering the needs.

There will be an aggregation of the components with the transfer of knowledge to the farmer, not just technological transfer integrated in the latest generations of equipment.

It is the OS that is the forerunner of the value chain vision, by adjusting the use of resources at the farm level and tracking the transformation of farms from low gross margin farms to types and sectors with added value.

OS 9 Has a predilection in view of food security and biosecurity at the level of farms. Against the background of the decline of the livestock sector, especially as a result of some diseases and epidemics in the pig and cattle sector, this strategic objective must have a manifestation of prophylaxis in the field of animal health. A rather difficult and a bit speculative decision if the payments are made at the level of the livestock of the current years, with the stimulation

of the increase of the livestock, the payment per head of animal will decrease, again leading to a stagnation. The amounts released in this way should have calculation ranges that validate a minimum and a maximum in order to provide predictability to animal breeders and not a predominantly speculative interest.

XCO One of the most important elements or resources is knowledge transfer and cooperation and innovation programs. The allocation of not even 0.2% of the PNS does not leave any possibility to understand the lack of vision, the character of assuming some last generation technologies, of product and process innovation, where the resources are in a continuous transformation, where not we bring development systems to cover the technological gaps. This allocation expresses in the cruelest way the approach of the PNS, nothing, new, technology expressed only as endowment at the level of equipment, the setting of some productions further towards the raw material, where environmental and climate problems are covered by subsidies.

Is the essence of the lack of interest and partnership towards Higher Education Institutions, Research Institutes, teaching centers, Clusters, innovative HUBs, Competitiveness Poles, where the critical mass of the debate has the strongest lobby in the private sector, with strong links with the state institutions through the administrative agencies of the state fund, through the political factors that understand that a release of professional standard conditions leads to the unraveling of the accepted model for Romanian agriculture: one that delivers in the value chain only as a producer of raw materials, lacking of the chance of sectoral reorientation options.

Thus, I could redefine the National Strategic Program rather in a Systemic Noncontributory Program. We can reach absolutely strange situations in which, from the first programming periods, the amounts collected by the big farmers through Direct Payments and Investment Subsidies are higher than the value of the contributions from the consolidated state budget or the value adjusted by price differences to the population.

This does not mean anything other than that the large farm reached through a discrete government financing system is the owner of well-capitalized patrimony in land surfaces, not through activity, but through subsidy. What is more tragic is that the state continues in the same way that it uses the PNS as the biggest supplier of money to that component of agriculture that does not really want to perform but only to benefit.

Going over the measures of agricultural, livestock, fruit and vegetable production, I noticed that, in fact, the investments are oriented towards the basic production and not towards the market.

According to the type of expenditure category, the market allowed as eligibility for the farmer means at the farm level, i.e. at the farm gate, at the associative form level, mainly the fresh product or raw material for the food industry, at the level of the online sales network.

It's as if that's the only way we supply ourselves, or that's the only way we're allowed to develop, more as traders and importers than as farmers.

We give points to green, alternative solutions, precision equipment, but we do not give the chance to capitalize on a certain value by obtaining alternative incomes, everything at the farm level, everything only for consumption.

Yes, we promote cutting-edge technology because it is expensive, it can never be used only at the farm level, it creates a co-financing cost, so also the interest from the little work and the fruit of the land.

But it is capitalized and directly proportionally permanently indebted to the banking system

Not far from true, because economic viability defined in this way means lack of development, and I can give some examples:

- the farmer cannot work land under a service contract type or other land use contracts, invoking the condition from pillar I regarding direct payments. Again, a totally wrong interpretation, since the farmer does not request subsidies per hectare, but the land owner, who is in great need of agricultural services. To be sure that any option is reduced, the CAEN code regarding the performance of these activities is eliminated.

- the farmer is obliged to bear the cost of not using the equipment, a significant cost

- there are 2 types of assimilated costs:

- the cost of co-financing, because the bank rate is paid regardless of use, a rate that also means the deprivation of liquidity at the level of the farm and the related interest

- no agricultural equipment is used daily, because the agricultural activity follows the calendar of its own crops, therefore, it is known that the deprivation of complementary or alternative activities creates costs for the farmer.

This discreet and toxic concept has multiple channels of operation:

- overallocation to the raw material sector in total imbalance with the processing industry

- the processing unit within the farm remains at the farm level, as if a farmer has permanent production month after month and constantly secures raw materials from the farm. And if he doesn't have it, the financing policy forces him to make additional payments for storing the product from one cycle to another, so non-performing costs.

The alternative solutions at the level of the European Union are extremely generous and stimulate any adaptation of the farmer to enter alternative production markets, starting from the ability to capitalize on some resources that can and are available, not only those of labor and agricultural capital that were presented. Any farm not only has the possibility of selling agricultural products with residual value, but also obtains other residual products in the production cycle.

On the one hand, the requirements for the management of waste, manure, plant residues are a pressing problem and generate sometimes exaggerated costs at the level of small and medium-sized farms, because there is no difference in approach within the regulations, so the imposition of costs of management are mandatory, on the other hand all these cannot be capitalized in any form.

The state seems insensitive to food safety and security, not being involved in the criteria of some product standards. We have a string of quality product standards, but if a farmer were to propose such an investment at the farm level, he cannot achieve it, because it is a secondary component!

It cannot achieve it even on an industrial scale due to the double quantity compared to that of its own production, there being no possibility of ensuring a quality control, traceability. So opportunities are declarative.

The PNS literally scatters money, everywhere and everything, invoking the same feeling of multi-sectorial generosity that hides the fact that it does not actually propose anything as an engine, as a country brand.

It's like an old commercial for carbonated drinks in which there was the phrase "we have everything for everyone", when in fact we don't have enough of anything to create a national value, a value that would attract other sectors as well.

The strategy is defeated by populism, the program is blind, disoriented, consuming money and hope.

It is a fractured program, combining national measures with local measures, without a regional strategy for the logistics of resources and the market, which brings together large and small farms on the same categories of needs and investment models, projects.